

Gofyn Ymlaen Llaw: cwestiwn i'w ystyried cyn y sesiwn hon

Pwy fasech chi'n ei ystyried yn broffwyd yn ein dyddiau ni?

Darlleniad o'r Ysgrythur: Amos 5.11, 21-24

JFelly, am i chi drethu pobl dlawd yn drwm a dwyn yr yd oddi arnyn nhw:
Er eich bod chi wedi adeiladu'ch tai crand o gerrig nadd, gewch chi ddim byw ynddyn nhw.
Er eich bod chi wedi plannu gwinllannoedd hyfryd, gewch chi byth yfed y gwin ohonyn nhw.
Dw i'n casáu eich gwyliau crefyddol chi, ac yn eu diystyru nhw.

Dydy'ch addoliad chi'n rhoi dim pleser i mi.
Er i chi ddod i gyflwyno aberthau i'w llosgi i mi, ac offrymau bwyd, wna i ddim eu derbyn nhw.
Gallwch ddod ac offrymu eich anifeiliaid gorau i mi, ond fydda i'n cymryd dim sylw o gwbl!
Plis stopiwch ddod yma i forio canu eich emynau, does gen i ddim eisiau clywed sŵn eich offerynnau cerdd chi.
Beth dw i eisiau ydy gweld cyfiawnder fel dŵr yn gorlifo, a thegwch fel ffrwd gref sydd byth yn sychu.

Myfyrdod: Beth ydy proffwyd? Sut fedrwn ni ganfod ein llais proffwydol?

Beth ydy proffwyd? Beth ddaw i'ch meddwl pan glywch chi'r gair hwnnw?

Mae'n bosib eich bod yn ystyried proffwyd fel rhywun eithriadol, rhywun sydd wedi'i fendithio â'r ddawn i godi'i lais a llefaru, dan arweiniad Duw, mewn ffordd arbennig.
Awgryma Pauly gall llefaru'n broffwydol fod yn alwad neilltuol (Effesiaid 4.11-12). Fe welwn ni hyn mewn sawl unigolyn yn y Beibl, ar hyd hanes, ac efallai o'n cwmpas ni heddiw.

Search hynny, ochr yn ochr â'r alwad neilltuol hon, ceir ymdeimlad ehangach yn yr ysgrythyr fod pob un ohonon ni wedi'n galw i lefaru â "llais proffwydol" ar adegau. Yn y sesiwn hon, rydyn ni eich gwahodd i archwilio sut y gall canfod a meithrin eich llais proffwydol, fel unigolyn ac fel eglwys, fod yn fodd pwysig o ymateb i dlodi.

Dewch inni ddechrau trwy glywed gan broffwyd o'r Hen Destament a oedd â chonsyrn mawr ynghylch tlodi. **Darllenwch y darn uchod o lyfr Amos a myfyriwch am ychydig ar yr hyn sy'n sefyll allan i chi.**

Mae 88% o oedolion y DU yn meddwl y dylid gwneud mwy i fynd i'r afael â tlodi.

Ffynhonnell: Pol Yougov ar gyfer Cristnogion yn erbyn Tlodi, Mawrth 2023

Fe wnaeth 3.8 miliwn o bobl yn y DU brofi amddifadedd yn 2022.

Ffynhonnell: Sefydliad Joseph Rowntree

Mae dros 1 biliwn o bobl yn y byd mwyafrifol yn byw mewn tlodi.

Ffynhonnell: Mynegai Tlodi
Amlddimensiwn Byd-eang 2023.

Mae Amos yn mynnu nad rhywbeth sy'n digwydd trwy ddamwain ydy bodolaeth grwpiau cyfoethocach a thlotach. **Yn hytrach, maen nhw'n bod fel canlyniad i ecsbloetio'n fwriadol y rhai hynny sydd mewn tlodi.** Mae pobl mewn tlodi'n cael eu cadw mewn sefyllfa o amddifadedd trwy orfod talu 'ardollau o rawn'. Gallai hynny gyfeirio at lefelau trwthu annheg, at lwgrwobrwyo, twill a llygredd yn y systemau swyddogol, neu hyd yn oed ar ffurf caethwasiaeth ymrwymedig, lle bo pobl yn cael eu llwytho â beichiau dyledion nad oes modd iddyn nhw, mewn gwirionedd, fyth eu had-dalu. Parheir i weld arferion fel y rhain heddiw, er enghraifft, mewn achosion o gaethwasiaeth fodern.

Wrth ystyried pwy sy'n gyfrifol am sefyllfa fel hon, **mae Amos yn tynnu sylw at y rhai hynny a fethodd 'gwneud yn siŵr fod tegwch yn y llysoedd' (5:15).** Y llys, yn nyddiau Amos, oedd y fan lle cynhaliwyd pob busneswyddogol; y fan lle'r gwnaethpwyd penderfyniadau gan y rhai hynny mewn gryma'r fan lle digwyddodd trafodion o bwys. Mae'r proffwyd yn barnu'r rhai hynny sy'n defnyddio cyfoeth a grym i "weithio'r system". Mae'r rhai pwerus, meddai yntau, yn gwneud twyllo yn ran arferol o'r ffordd roedden nhw'n byw ac yn llywodraethu. Maen nhw'n 'defnyddio clorian sy'n twyllo...prynu am arian pobl dlawd sydd mewn dyled, a'r rhai sydd heb ddigon i dalu am bâr o sandalau'. (8: 5-6)

I Amos, mae'r ymraniad strwythurol rhwng y cyfoethog a'r tlawd yn mynd groes-graen i'r hyn a fwriadodd Duw. **Mae parhau i gefnogi'r gymdeithas anghyfiawn hon yn torri ar draws y ffordd y dylai'r byd fod a'r holl ddaioni y crëwyd bodau dynol i'w gyflawni.** Mae ceisio byw trwy anghyfiawnder mor hyrt ac annaturiol â cheisio 'aredig y môr hefo ychen' (Amos 6.12).

'fe wrthodwn gredu fod banc cyfiawnder yn fethdalwr... Na, na, dydyn nii ddim yn fodlon, a fyddwn ni ddim wedi'n bodloni nes bydd "tegwch yn llifo fel dyfroedd, a chyfiawnder fel afon gref."

Y Parch. Ddr. Martin Luther King Jr. yn dyfynnu Amos yn ei araith enwog 'I Have a Dream' (1963)

Mewn geiriau eraill, dydy'r ymraniad rhwng y cyfoethog a'r rhai hynny sy'n byw mewn tlodi yn dda i ddim i neb. Dyna pam bod y darlleniad hwn yn sôn am dai y rhai cyfoethog heb neb yn byw ynddyn nhw a gwin eu gwinllanoedd yn aros heb ei flasau. Chaiff yr anghyfiawn ddim elwa'n diddiwedd.

Mewn geiriau eraill, dydy'r ymraniad rhwng y cyfoethog a'r rhai hynny sy'n byw mewn tlodi yn dda i ddim i neb. Dyna pam bod y darlleniad hwn yn sôn am dai y rhai cyfoethog heb neb yn byw ynddyn nhw a gwin eu gwinllanoedd yn aros heb ei flasau. Chaiff yr anghyfiawn ddim elwa'n diddiwedd.

Ond mae Amos hefyd yn mynegi'r syniad ei bod hi'n amhosib derbyn mwynhad llwyr o bethau a enillwyd trwy orthrwm eraill.

Y rheswm am hyn ydy bod cyfranogi mewn gorthrwm yn niweidio ein perthynas â Duw, prif a gwir ffynhonnell ein holl lawenydd a'n hyfrydwch.

Mae'r darn yn mynd yn ei flaen i fynegi gwrthodiad Duw o'r addoliad a offrymir gan y rhai sy'n methu â delio â materion o gyfiawnder a gorthrwm.

Beth mae Amos yn ei awgrymu inni heddiw ynglŷn â'r modd y gallen ni lefaru â llais proffwydol?

Dyma rai posibiladau. Efallai y bydd ganddoch chi eich syniadau eich hunain i ychwnaegu at y rhain.

- **Mae Amos yn dreiddgar yn ei grafter** – mae'n amlygu'r hyn mae e'n meddwl sy'n anghywir ac yn datgan hyn yn glir.

- I fod wedi gallu dirnad hyn, mae'n rhaid inni ragdybio fod y proffwyd yma wedi bod yn talu sylw. **Mae ei ymwneud yn ddwfn â'r cyd-destun.** Mae'n gwybod yn iawn beth sy'n mynd ymlaen. Efallai ei fod yn sefyllian o gwmpas y giât yn gwylio a gwrando, yn sgwrsio â phobl sydd wedi'u twyllo. Efallai ei fod wedi ceisio'r rhai hynny sydd â phrofiad byw o ddiodef o dan y system ac yn gwrando ar eu hanesion.
- **Mae Amos yn llefaru'r gwir wrth y rhai hynny mewn grym.** Mae'n anerch yn uniongyrchol y rhai hynny sy'n dal grym ac yn eiriol dros newid. Mae'n ymwybodol bod hyn yn ei beryglu. Mae'n gwybod ei fod yn debygol o wynebu gwrthwynebiad gan y rhai grymus sy'n casáu 'unrhyw un sy'n dweud y gwir' (5.10). Gall llefaru'n broffwydol wneud i bobl deimlo'n anghysurus.

'Cyhuddwyd y Cristnogion cynnar o droi'r byd ben-i-waered. Petawn ni'n edrych ar y byd trwy lygaid [Amos], fe fasen ni hefyd am wneud yr un peth.'
(Y Parch. Ddr. David Isiorho)

Yn dilyn o esiampl Amos, felly, efallai yr hoffen ni feddwl am:

- yr hyn a allen ni'i wneud i roi sylw i anghyfiawnder ac anghydraddoldeb yn ein cyd-destun ni.
- sut i weld a chanfod lle mae pethau wedi mynd o'u lle yn y strwythurau a'r systemau o'n cwmpas.
- yr hyn rydyn ni'n teimlo'n alluog i godi llais yn ei gylch a sut mae modd galluogi'n hunain ac eraill, datblygu ein gallu i lefaru'r gwir wrth y rhai hynny mewn grym gyda grym.

Er mwyn rhoi ychydig o enghreifftiau ichi o'r hyn y gall hynny edrych yn ymarferol, dewch inni wrando gyda'n gilydd ar leisiau ymgyrchydd yn y DU gyda phrofiad byw o dlodi, ac ymgyrchydd ym Malawi sy'n helpu eglwysi i lefaru dros gyfiawnder.

Gwrandewch ar: Ashleigh May, Mums on a Mission

Cewch wrando yn: <https://soundcloud.com/actonpoverty> (8 munud)

Cewch glywed gan Ashleigh May, un o sefydlwyr Mums on a Mission, mudiad nid-er-elw sy'n cefnogi ac yn galluogi teuluoedd i dorri'n rhydd o gylch ffyrnig tlodi cenedliadol.

Mae Ashleigh yn rhannu ei phrofiad personol o dlodi, digartrefedd, salwch meddwl a datblygu ei llais fel trefnydd cymunedol.

Beth ddaw i'ch meddwl wrth wrando ar hanes Ashleigh a'i phrofiad?

Gawsoch erioed brofiad o dro annisgwyl yn eich bywyd wedi galwad gan Dduw?

Gwrandewch ar: Bryer Mlowoka, Cymdeithas Efengylaidd Malawi

Cewch wrando yn: <https://soundcloud.com/actonpoverty> (6 munud)

Mae Cymdeithas Efengylaidd Malawi (CEM) yn gorff ambarél i fwy na 110 o enwadau eglwysig a mudiadau Cristnogol ym Malawi. Cewch glywed gan Bryer Mlowoka, Pennaeth Rhaglenni, sut mae ffydd wrth wraidd gwaith datblygu ac eiriol CEM.

Mae Bryer yn dyfynnu o lyfr proffwydol arall, Micha, gan ddweud 'lle bo anghyfiawnder, mae angen i'r eglwys lefaru'. Beth ydy eich barn chi am hynny? Beth, yn eich tyb chi, mae'r eglwys wedi'i galw i'w wneud am faterion fel tlodi? Ydych chi'n meddwl fod yr eglwys heddiw yn ateb yr alwad honno?

Ysbrydoliaeth: Hanes Margaret

Gwylwch ein ffilm fer (5 munud) yma: <https://youtu.be/lgzZRNINZYU>

Cewch gyfarfod â Margaret Robinson, cefnogwr pypyr i Gymorth Cristnogol sy'n byw yng Ngogledd Dyfnaint, Lloegr.

Margaret ydy'r cyntaf i gydnabod nad ydy hi'n areithydd naturiol. Fodd bynnag, fe deimlodd fod yn rhaid iddi ymateb i alwad Duw i godi llais dros gyfiawnder. Cewch glywed sut ddaeth Margaret i ymgyrchu yn ei hardal leol.

Gweithredu ar Dlodi – Beth fasech a'ch eglwys yn gallu'i wneud?

Mae Ashleigh, Bryer, a Margaret i gyd yn defnyddio'u sgiliau a'u hangerdd i geisio newid yn eu cymunedau. Maen nhw hefyd yn ceddu y gallen ni lefaru a dylanwadu ar y rhai hynny sydd mewn grym, yn lleol ac yn fyd-eang.

Cam 1: Ewch ar drywydd yr enghreifftiau y buoch chi'n eu trafod o leisiau proffwydol cyfoes. Chwiliwch a gwrandewch ar un o'r lleisiau hyn yr wythnos hon.

Mae pob Aelod Seneddol yno i gynrychioli eu hetholwyr yn y senedd. Fe gewch alw, ymweld â neu sgwennu at eich AS unrhyw bryd. Mae'r rhan fwyaf ohonyn nhw'n cynnal 'cymorthfeydd' un diwrnod yr wythnos, lle gewch fynd a'u cyfarfod. Mae dyletswydd ar Asau i ymateb ichi ac i ddwyn eich pryderon at sylw senedd. Bu i ymdrechion Margaret gyda Selaine Saxby arwain at ddadl yn y senedd gyda chefnogaeth trawsbleidiol.

Cam 2: Wyddoch chi m pwy ydy eich Asau? A oes unrhyw un o fewn eich heglwys erioed wedi cyfarfod â neu sgwennu at eu Asau neu at unrhyw luniwr polisi arall, yn lleol neu'n genedlaethol? A fyddai modd iddyn nhw rannu yr hyn a drafodwyd a beth ddaeth ohono?

Gweddi i Ddiweddu

Dduw cyfiawnder, a fu'n llefaru trwy'r proffwyd Amos,
Helpa ni i lefaru'r gwir wrth y rhai sydd mewn grym.
Helpa ni i roi sylw i a deall anghydraddoldeb yn ein cymuned.
Dyrchafa leisiau'r rhai hynny sy'n cael eu cau allan o rym a rho glustiau inni'u clywed.
Heria ni i ddod yn lefarwyr proffwydol yn dy enw ac i alluogi eraill i wneud hynny.
Ysbrydola ni â'th Ysbryd fel y gallwn gydweithio tuag at fyd mwy cyfiawn.
Yn enw Iesu, Amen.

